

ת"פ 51577/11/15 - מדינת ישראל נגד מוחמד חאג' יחיא

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 51577-11-15 מדינת ישראל נ' חאג' יחיא
תיק חיצוני: 158080/2015

בפני	כבוד השופטת מרב גרינברג
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	מוחמד חאג' יחיא

החלטה

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו העסקת 3 תושבי אזור והלנתם שלא כדין, בכך שבמועדים המפורטים בכתב האישום, העסיקם והלינם בעסקו, "מאפיית אבו פהמי" בעיר טייבה.
2. ביום 11.09.16 כפר הנאשם במיוחס לו וטען כנגד קבילות הודאתו. לשיטת בא כוחו, מדובר בהודאה שנגבתה מהנאשם תוך ניצול מצבו הרפואי הרעוע. התיק נקבע לשמיעת הליך זוטא כשב"כ הנאשם ביקש לזמן לעדות את השוטר גובה ההודאה ושלושת תושבי האזור.
3. ביום 8.12.16, בפתח המשפט, הבהיר ב"כ הנאשם, כי לשיטת ההגנה נפלו בהליך גביית הודאת הנאשם מספר פגמים, ובין היתר טען לפגיעה בזכות ההיוועצות וגביית ההודאה בשפה העברית ולא בערבית, שפת האם של הנאשם.
4. במסגרת הדיון נשמעה עדותו של השוטר רוי וייס, גובה ההודעה ועדות הנאשם. העובדים, תושבי האזור לא התייצבו לדיון, כשלטענת המאשימה לא ניתן לאתרם, מאחר שלא נחקרו ולא נמסרו פרטים מזהים המאפשרים זימונם. ב"כ הנאשם עמד על זימונם לצורך חקירתם בסוגיות הקשורות לאופן גביית הודאת הנאשם.
5. בהחלטתי, לא מצאתי להיעתר לבקשת ההגנה לדחיית הדיון לצורך זימון תושבי האזור. באשר לשניים מהם שלא הובאו כלל לתחנת המשטרה ולא נחקרו, לא מצאתי כל טעם בזימונם לעדות במסגרת משפט הזוטא ובאשר לתושב הנוסף (מוחמד זידאת), לא הוצגו אינדיקציות בחומר הראיות לפיהן יכולה עדותו לסייע.

תמצית טיעוני הצדדים

עמוד 1

6. המאשימה, ע"י ב"כ עו"ד קליינפלד, עתרה לדחיית טענות ההגנה ביחס לקבילות הודאת הנאשם. לשיטתה, גרסת הנאשם מתיישבת עם מכלול הראיות בתיק, דבריו נאמרו באופן חופשי ומרצון ותואמים את המציאות בשטח ודו"חות השוטרים. עוד סבורה שאין בחקירת הנאשם כל אינדיקציה לטענותיו ביחס למצבו הרפואי, וכי התנהלות הנאשם שהגיע לחקירה מיוזמתו, מלמדת על אמיתות תוכנה.

6. מנגד, סבור ב"כ הנאשם, עו"ד שדה, שיש לפסול הודאת הנאשם הן משניתנה בניגוד לרצונו החופשי, תוך ניצול ציני של מצבו הרפואי הירוד וגילו המבוגר והן בשל פגיעה חמורה בזכויותיו להיוועצות ולהיחקר בשפתו.

עדות גובה ההודאה

7. בחקירתו הבהיר השוטר, רס"מ רוי וייס, חוקר וותיק בתחנת קדמה, כי הקריא לנאשם את זכויותיו ובהתאם לנוהלים העמיד אותו על זכותו להיוועץ עם עו"ד. השוטר הסביר, כי אם לא נרשם דבר ויתור הנאשם על זכותו בחקירתו, אזי ניתן להניח, שלא ביקש להתייעץ עם עו"ד והחליט למסור גרסתו. עוד הוסיף, שאינו זוכר נסיבות גביית ההודאה אך דוחה הטענה כי ארע בה דבר מה חריג, כל שכן הפעלת לחץ על הנאשם.

8. בחקירתו הנגדית אישר רס"מ וייס שאינו דובר את השפה הערבית אך ככל שהיה מתרשם שהנאשם מתקשה להבינו היה נעזר במתרגם. השוטר דחה טענת ב"כ הנאשם, כי מצבו הפיזי של הנאשם בעת החקירה היה ירוד או שזה דחק בו לסיים את החקירה. עם זאת, ציין שאכן הנאשם הגיע מבית החולים. באשר למזכר ת/3, תמצית שיחה עם תושב האזור, מוחמד זידאת, המאשר שהנאשם הוא מעבידו, הסביר כי לא מצא צורך לערוך בין השניים עימות מאחר שגרסאותיהם תאמו.

עדות הנאשם

9. הנאשם סיפר בעדותו שהינו בן 65 וסובל ממחלות שונות, סכרת, אירועי לב ולחץ דם. ביום האירוע, בה בעת שהשתחרר מאשפוז בבית החולים, התקשרו אליו בדרך ועדכנו אותו שהגיעו שוטרים למאפייה, על כן נסע ישירות למאפייה ושוחח עם השוטרים. הנאשם הסביר לשוטרים, כי בעל המאפייה הוא אחד בשם אשרף מסרוואה, וכי הוא רק עובד במקום כשכיר שומר ומשגיח.

10. הנאשם טען, כי לא הוסברה לו בחקירתו זכותו להיוועץ עם עו"ד. עוד סיפר שבמהלך שהייתו בתחנה פנה ל"אנשי בטחון הם חברים שלי ומכירים אותי טוב טוב, ביקשתי מהם לעזור לי כי אני לא מרגיש טוב בכלל. אמרו לי אתה רוצה תרופה? אמרתי להם אין לכם תרופה מתאימה לי, התרופה שלי בבית, אבל תעשו לי טובה תזרזו את העניינים כדי שאלך הביתה לקבל תרופה" (פרו', עמ' 17, ש' 21-24). עוד טען שלא חתם על מסמך היידוע (ת/2).

11. בחקירתו הנגדית אישר הנאשם, שבנו עבד במאפייה בשעה שהגיעו שוטרים למקום. עוד אישר שהגיע לחקירה

עצמאית, ובהמשך, מספר ימים לאחר חקירתו, שב לתחנה ומסר לשוטר את הסכם השכירות של המאפיי (ת/6).

אמרת הנאשם - 1/ת

12. הנאשם נחקר בתחנת מג"ב אייל ביום 13.4.15 בשעה 22:47 ע"י החוקר רוי וייס, תחת חשד להעסקה והלנת תושבי אזור במאפיי אותה מנהל. הנאשם מודה בש' 1 לאמרתו, כי אכן המאפיי שלו והוא המעסיק של הפועלים שנתפסו בה. עוד מספר שמנהל את המאפיי, הרשומה על שם בנו, כחמש שנים, וכי השכיר את המאפיי מאחר בשם אשרף מסרוואה.

13. הנאשם נוקב בשמות הפועלים תושבי האזור (ש' 23) ואף במקום מגוריהם (ש' 25), משך העסקתם במאפיי ושכרם (ש' 27, ש' 50). הנאשם מאשר, כי הוא שקיבלם לעבודה, מנחה אותם ומשגיח עליהם. במענה לשאלה מדוע תושבי האזור מסרו בגרסתם כי אשרף מסרוואה מעסיק אותם, משיב: "כי הם מפחדים ממני וחושבים שאני אכעס עליהם הם לא רוצים להזיק לי" (ש' 36). בהמשך מספר שהפועלים ישנים בחדר מאחורי המאפיי וכי מעסיק אותם ללא אישורים, כי "לא נותנים לי אישורים נותנים רק לחקלאות או למסגרייה, למאפיי לא נותנים, לעסקים כאלה לא נותנים..בעבודה כזאת לא מחזיקים מעמד, זה לא עבודה לישראלים, הבאתי ישראלים ליום יומיים וברחו, ועם אישורים לא נותנים לי" (ש' 45-46; 47-48).

דין והכרעה

14. לאחר ששמעתי העדים וטיעוני הצדדים ועיינתי בהודאת הנאשם 1/ת, מצאתי לקבוע, כי הנאשם מסר את הדברים בהודאתו מרצונו הטוב ומתוך בחירה חופשית, וכי במהלך גבייתה לא נפגעו, פגיעה ממשית, זכויותיו להליך הוגן. המדובר בהודאה הניחנת בסימני אמת מוצקים ומתיישבת היטב עם מכלול הראיות בתיק. טענת הנאשם, כי אמר את שאמר בשל מצבו הרפואי הירוד, אינה מבוססת ונסתרת על ידי ראיות שהוצגו והתנהלותו במהלך החקירה, לפניה ואחריה.

המסגרת הנורמטיבית

15. קבילותה של הודיה נבחנת בשני סוגים של מבחנים: הראשון, בהתאם למבחני הקבילות הקבועים בסעיף 12(א) לפקודת הראיות, לאמור: "עשיית ההודייה חופשית ומרצון". השני, בהתאם ל'כלל הפסילה הפסיקתית', שנקבע בפרשת יששכרוב (ע"פ 5121/98) כמבחן לקבילותה של ראייה שהושגה 'שלא כחוק'. ודוק, בעוד התכלית המרכזית של סעיף 12 לפקודת הראיות היא וידוא אמינותן של הודיות, כלל הפסילה הפסיקתית בוחן את נסיבות השגת ההודיה תוך שמירה על זכות הנחקר להליך פלילי הוגן, וזאת במנותק מאמינות ההודיה. לשון אחר, כלל זה בוחן הפרת הכללים המבטיחים את הגינות ההליך הפלילי, גם אם נעשתה 'חופשית ומרצון'.

16. ב"כ הנאשם טוען לפגמים בגביית הודאת הנאשם בשני המישורים: מצבו הבריאותי הירוד של הנאשם, שהוזעק לחקירה ממיטת חוליו, וניצול ציני של מצבו זה ע"י אנשי המשטרה, מלמד על כך שהודאתו לא ניתנה חופשית

ומרצון. מניעה מהנאשם להיוועץ עם עו"ד, לצד חקירתו בשפה שאינה שפת אמו, פגיעה פגיעה חמורה בזכויותיו להליך הוגן, ועל כן, מטעמים אלו, ביחד או לחוד, יש לפסול הודאתו. **נבחן הדברים אחד לאחד;**

17. אין חולק, כי בעת שהגיעו השוטרים לבדיקה וחיפוש במאפייה, נכחו במקום בנו של הנאשם ושלושת תושבי האזור. הנאשם, באותה עת, שהה בבית החולים, זמן קצר לאחר ששוחרר מאשפוז (ראה מסמכים רפואיים - 1/1). כעולה מעדות הנאשם, התקשר אליו בנו והוא, מיוזמתו, שם פעמיו לבית העסק ופגש בשוטרים.

18. בהמשך, ובקשר ישיר לדברים שמסר לשוטרים במקום ולפיהם משמש כבעלי המקום, התבקש לסור לתחנת המשטרה לצורך חקירה. בעדותו מספר שלא עוכב ואף הגיע עצמאית ברכבו לתחנת המשטרה.

19. הודאת הנאשם רצופה אמירות של הודייה ונטילת אחריות, מתחילתה ועד סופה. הנאשם מאשר שהוא בעלי המקום ומעסיק את תושבי האזור. הנאשם מסביר כי מסרוואה אשרף הוא בעל הנכס וממנו שכר את המקום. עוד מגלה ידע מרשים בפרטי תושבי האזור, מקום מגוריהם, מסביר היכן לנים וגובה שכרם.

20. זאת ועוד, גם כאשר מתבקשת תגובתו לגרסת תושבי האזור, לפיהם אותו אשרף מסרוואה הוא מעסיקם, לא חוזר מגרסתו הראשונית, ואף מסביר כי תושבי האזור לא נקבו בשמו כדי שלא להכעיסו ומתוך חשש שלא ישלם להם את שכרם.

21. גם אם נניח לטובת הנאשם שמצבו הרפואי לא היה בכי טוב, הרי השתחרר זמן קצר קודם מאשפוז, לא מצאתי כל אינדיקציה לכך בחקירתו ולאחר ששמעתי עדות החוקר, אף התרשמתי שאם אכן הנאשם היה מסביר שאינו חש בטוב או שהשוטר היה מבחין שאינו כשורה, היה מפסיק את החקירה.

22. כזכור, אין מדובר בחקירה דחופה, תושבי האזור מסרו גרסתם, רובם לא הובאו כלל לתחנה, כך שאין כל חשש משיבוש חקירה. אף התנהלות השוטרים, בהסתמך על עדות הנאשם, שלא עיכבוהו בשטח והסכימו שיגיע עצמאית לתחנה, מלמדת שניתן היה לעכב מועד החקירה ובוודאי שלא לגבותה שעה שהנאשם חש ברע ואינו יודע מימינו ומשמאלו.

23. אף תשובותיו של הנאשם לשאלות החוקר מלמדות על אדם מרוכז וקשוב. הנאשם מוסר פרטים שלא היו ידועים לחוקר, כך על תקופת העסקת תושבי האזור, השכר ששולם, הלינה במקום, ועונה לעניין ובהיגיון רב. מדובר בדברים אותנטיים וכנים המעידים על נטילת אחריות מלאה מתוך שיקול דעת ולא בשל מצב פיזי לא יציב או לחץ מצד החוקר.

24. זאת ועוד, הנאשם, אם מיוזמתו ואם בהתאם לבקשת החוקר, חוזר לתחנה מספר ימים לאחר מועד חקירתו כדי להמציא מסמכי העסק (ת/6-ת/7). מדובר בהסכם שכירות העסק ותעודת עוסק מורשה. במועד זה, ברי,

שמצבו הבריאותי של הנאשם טוב ולא נטען אחרת, הנאשם מוסר את המסמכים אך לא מבקש להיחקר בשנית ולא מוסר, גם לא בעל פה לאחד מהחוקרים, גרסה שונה. המסמכים שמוסר מחזקים גרסתו בחקירה, לפיה שכר את המאפייה ממסרוואה והעסק רשום על בנו.

25. מטעמים אלו, מצאתי שהודאת הנאשם קבילה. אמנם, עוד לא הגיעה העת לקבוע את משקלה של ההודאה מבחינת תוכנה, אך אומר כבר עתה שמדובר בהודאה הצולחת בקלות יתרה את משוכות המבחן הפנימי לבחינת אמיתותה של הודאת חוץ. מן ההודאה עולים סימני אמת רבים, הנלמדים מתוכנה וממיהות הנאשם.

26. הדברים דומים גם ביחס לבחינת נסיבות גביית הודאת הנאשם בהתאם לכלל הפסילה הפסיקתית. אכן, לא נרשם בהודעה שהנאשם מוותר על זכותו להיוועץ עם עו"ד, אך אקבל עדות השוטר, חוקר ותיק ומיומן, שהזהיר הנאשם כנדרש, הסביר לו על זכויותיו גם בעל-פה, והנאשם ויתר על זכותו. עיון באמרת הנאשם מלמד שהבין היטב על מה נחקר ודבריו תואמים את גרסתו לשוטרים בשטח.

27. הנאשם לא נחקר בשפתו אלא בשפה העברית וכן הוחתם על טופס יידוע זכויותיו הכתוב בשפה העברית (ת/2). התרשמתי שהנאשם מבין ודובר את השפה העברית, אך אינו יודע קרוא וכתוב בשפה זו. אוסיף לכך שהחוקר אישר שאינו דובר את השפה הערבית. גם אם אקבל גרסת החוקר שזכויותיו של הנאשם הוסברו לו, התנהלותו מנוגדת לחובה המעוגנת בסעיף 2 לחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) תשס"ב-2002 לחקירת חשוד בשפתו. לא מצאתי טעם המצדיק חריגה מהוראת חוק זו, כל שכן, כשמדובר בתחנה מעורבת שבה, קרוב לוודאי, משרתים חוקרים רבים הדוברים את השפה הערבית על בוריה.

28. אמנם, מאפשרת הוראת החוק לחקור חשוד "בשפה שהחשוד מבין ודובר אותה", ועל כן לא אקבע שמדובר בפגיעה משמעותית בזכויותיו של הנאשם להליך הגון. עם זאת, על החוקר היה להקפיד לחקור הנאשם בשפתו וככל שאינו דובר את השפה העברית, לבקש מחוקר הדובר שפה זו, לחקרו. הדברים נאמרים ביתר שאת ביחס להחתמת הנאשם על טפסים הכתובים בשפה העברית, כדוגמת טופס היידוע.

29. כך או אחרת, הנאשם לא טען כי נכתבו באמרתו דברים שלא אמר, כאמור קבעתי שלא הופעל עליו כל לחץ ויחסו של החוקר אליו היה הגון ומקצועי. בכל הקשור לטענת ההגנה שחקירתו של הנאשם לא תועדה חזותית, אקבל עמדת המאשימה שנוכח טיב החשד, לא הייתה כל נחיצות לכך. דברים דומים ניתן לומר גם ביחס לטענת ההגנה שלא נערך עימות בינו לבין תושב האזור, מוחמד זידאת, משמדובר בגרסאות זהות (הנאשם הוא המעסיק), ברי שלא היה טעם לעמתם.

30. זהו המקום לציין, שהנאשם לא זימן לעדות את מר אשרף מסרוואה שלטענתו הינו בעל העסק. ברי שהנאשם מכירו היטב, ואי הבאתו לעדות בשלב זה או בשלב מתקדם יותר של שמיעת הראיות, פועלת לחובתו ומחלישה גרסתו.

31. מהטעמים המפורטים דלעיל, מצאתי לדחות טענת הזוטא ולקבוע כי המדובר בהודאה קבילה שניתנה באופן חופשי ומרצון ונגבתה ללא פגיעה ממשית בזכויותיו של הנאשם להליך הוגן.

ניתנה היום, ט"ז אלול תשע"ז, 07 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים.